

HET VRYE BLAD

BODE VAN LIMBURG.

Algemeen welzyn. — Godsdienst. — Vaderland. — Vryheid.

Men schryft in by A. SCHOOF, eigen-uitg. van het VRYE BLAD, wekelyks verschynende des zaterdags 's avonds. — Abonnement prys : voor de stad, 5 fr. per jaer; 3 fr. per half jaer; 2-75 per trimester. Voor buiten, 5-50 per jaer; 3 fr. per half jaer; 2 fr. per trimester. Vooraf betaelbaar. — Alle toezending van brieven, geld, enz. moet ons vrachtyr geworden.

 Degenen die een abonnement nemen op het VRYE BLAD, voor het toekomende jaer, zullen de nog voor Nieuwjaer verschynende nummers gratis ontvangen.

ALGEMEEN OVERZICHT.

De fransche *Moniteur* bevat den brief toegestuurd door den keizer der Franschen aan de souvereinen van den duitschen Bond, ten einde hen uit te noodigen om deel te nemen aan het kongres gelast met de herstelling van het openbaer regt. Doch het fransch staetsblad zegt niet welke de « souvereinen van Europa » zyn, die zyn opgeroepen geworden. Volgens de *Patrie* en de *Morning Post* zou haer getal slechts tot veertien of vyftien beloopt.

Welke basis heeft tot de oproeping gediend? Het is die niet geweest van het Weener kongres, vermits daer slechts tegenwoordig waren naest de vyf groote mogendheden Engeland, Oostenryk, Pruisen, Rusland en Frankryk, de ministers van Spanje, van Portugael en van Zweden: totaal acht mogendheden.

Heden ziet men dat de duitsche Bond is uitgenoodigd geworden, en men verzekert dat men er moet byvoegen den koning der Belgen, den koning der Grieken, den koning van Denemarken, den koning van Holland, den « koning van Italië, » den Grooten-Turk en den zwitterischen Bond. Men late ons toe te doen bemerken dat de duitsche Bond geen staet is, noch een souvereine staet maer enkelyk eene samenspanning van Staten onafhankelyk en soverein op zich zelve, dat gevolgentlyk de Bond, als Bond, niet verantwoord kan voor de kleine souvereine vorsten die er deel van maken, en ook wel zouden dienen gehoord te worden in eene zaak van zoo groot belang, en byzonderlyk de koningen van Beijeren van Saksen, van Wurtemberg en van Hanover, die toch wel zoo zwaer wegen als de koning van Portugael.

Voor wat betreft den zwitterischen Bond en België, deze verkeerden in eenen gansch byzonderen toestand; zy zyn beschut door eene europische onzydigheid die het noodzakelyker wyze plaetst buiten alle veronderstelling van omwerking van grondgebied, even als zy hen van alle deelneming aan eenen mogelyken oorlog vry stellen. De Groot-Turk was, tot in 1856, nooit tot de europische vergadering toegelaten geweest. Om welke reden zou men hem er thans toe uitnoodigen? ten ware om hem te verzoeken van uit eigene beweging het oostersche vraagstuk, door vrywillige afdanking, op te lossen.

De *Kölnische Zeitung* logenstraft de tyding volgens welke het traktaat van alliantie tusschen Zweden en Denemarken niet geteekend zyn zou. Dit traktaat, zegt het blad, is den 21 oktober geteekend en zal binnen weinige dagen bekrachtigd zyn. Het blad vermeent daerenboven te kunnen verzekeren dat het korps hulptruup, door Zweden te verlenen, 25,000 man zou bedragen.

De *Gazet van Madrid* bevat omstandige tydingen over den toestand van San-Domingo tot 2 oktober. De Spanjaerden hadden hulp bekomen en de overhand teruggekregen. By de laatste tydingen hebben zy hunne operatien begonnen in de provincie Cibao, het voornaemste brandpunt der muitery.

Het *Officie Reuter* heeft tydingen uit Mexico ontvangen van den 1 oktober; dezelve melden dat er eene samenzweering ontdekt is, welke tegen de Franschen beraemd werd.

Men verzekert dat er zich 27,000 man der troepen van Juárez tusschen Quaretero en San Luis de Potosi bevonden.

De *Agencie Reuter* heeft de volgende tydingen uit New-York ontvangen van den 30 oktober:

De vloot, voor Charleston liggende, is vermeerderd geworden.

Er werden groote voorbereidselen gemaakt voor het bal, hetwelk de russische zeelieden wordt aangeboden.

Het was den 24 te Havana verspreid dat de opstand van San-Domingo voortduerde.

Dezelfde *Agencie* geeft tydingen uit New-York van 31 oktober:

De admiraal Gilmore bombardeerde Charleston. De Noorderlyken hebben langs den yzeren weg en de rivier gemeenschappen met Chattanooga geopend.

Generaal Hooker heeft de Zuiderlyken teruggeslagen

Men verzekert dat generaal Lee 30,000 man naer Abingdon (Virginië) heeft gezonden; de manschappen, vereenigt met de 15,000 man onder het bevel van Jones staende, maekten voorbereidselen om tegen de voorhoede van Burnside op te rukken, en welke voorhoede zich te Bristol bevindt.

De *Richmond Examiner* stelt de volgende voorwaarden tot het nederleggen der wapenen aan de Zuidelyken: 1° erkenning van de onafhankelykheid der zuidelyke confederatie; 2° verwydering der bondstroepen uit dat gebied, met inbegrip van die in Kentucky en Missouri; 3° de ontruiming van Maryland door de korpsen der Unie, tot zoo lang de bevolking aldaer door eene algemeene stemming zal hebben beslist, of zy tot het Noorden dan wel tot het Zuiden wil behooren; 4° dat de regering te Washington aan die te Richmond afstand zal doen van dat gedeelte der vloot dat tydens de afscheiding aan de Zuidelyken behoorde, of dat zy anders daer voor aan de confederatie eene geldelyke schadevergoeding zal toekennen; 5° afstand van alle aanspraken der Unie op de ten westen der zuidelyke confederatie liggende gedeelten van het vroegere bondsgebied; 6° eene onpartydige verdeling der staetsschuld en staetslanderyen; 7° al dezelve voordeelen die door dezelfde Unie by traktaat aan andere mogendheden zyn toegestaan, en 8° betaling van alle kosten, die de Zuidelyken gedurende den geheelen oorlog hebben gemaakt, ten gevolge van de aanvallen der bondstroepen.

Opening van den wetgevenden zittyd.

De wetgevende zittyd is verleden dynsdag, om 1 uer 1/4, geopend geworden door Z. M. den Koning.

Om twaelf en half ure waren de heeren senateurs en volksvertegenwoordigers vergaderd in de zaal van de Kamer der volksvertegenwoordigers en trokken het lot tot samenstelling der commissie gelas om H. K. H. mevrouw de hertogin van Brabant en Z. M. te ontvangen.

De zaal was versierd en eenen troon was opgericht op de plaats van het voorzittertribuen.

Al de leden van het diplomatiek korps, in groot uniform, woonden de koninglyke zitting by.

De laatste banken tegen de galery waren bezet met de vrouwen der volksvertegenwoordigers.

Om 1 uer is mevrouw de hertogin van Brabant en haer gevolg in de zaal getreden, by de toejuiching der menigte.

Kort daerop riep de eerste zaelduurwaerder: *de Koning!* En Z. M., onder de algemeene toejuichingen nam plaats op den troon, hebbende aan zyne rechterzyde den hertog van Brabant en aan zyne linkerzyde den graef van Vlaenderen.

Nadat de toejuichingen een einde hadden genomen, keerde Z. M. de suwarow, naer gewoonte, dwars op het linker oor en sprak de volgende redevoering uit:

MYNHEEREN,

« Na de betuigingen van toegenegenheid en verkleefdheid waarvan ik het voorwerp geweest ben en die my diep getroffen hebben, ben ik gelukkig my te midden van de vertegenwoordigers der natie te bevinden.

» By voortdoring blyf ik bewyzen van genegenheid en ver-

trouwen van wege de vreemde gouvernementen ontvangen.

» Sedert den laetsten wetgevenden zittyd heeft het land eene gebeurtenis zien voltrekken, welke het voorwerp was zynere wettige en eeuwenheugende strevingen: de Schelde is onwederroepelyk vrygemaakt. Bewerkt in overeenkomst met Nederland, versterkt de afschaffing van den tol, die de scheepvaart helemmerde, onze goede betrekkingen met een naburig en bevriend volk; de volkomene vryheid van onzen schoonen stroom, door al de mogendheden bekrachtigd, maakt voortaan deel van het openbaer regt de Zee-Staten.

» De vermindering van den taks in onze haven ontvangens, maakt de bevryding der Schelde nog krachtadiger, en eene reeks internationale schikkingen duiden waerborgen en nieuwe gemakkelikheden aan, bestemd om onze betrekkingen met het meestedeel der merkten van de wereld te vergrooten.

» Onze koophandel en onze nyverheid zullen de voordeelen welke hun thans verzekerd zyn niet onvruchtbaar laten.

» Dank aan de kundige poogingen van diegenen welke er zich op toelaggen, gaet de landbouw onophoudelyk vooruit. De voortbrengselen der aerde, welke tot de openbare voeding dienen, zyn overvloedig. Die gunstige uitslag is de beproevingen komen verzachten, welke ongelukkige gebeurtenissen hebben opgelegd aan een gedeelte onzer arbeiders, die dezelve moediglyk hebben verdragen. Wy mogen verhoppen dat de laetste sporen van dezen toestand welhaest zullen uitgewischt zyn door de ontwikkelingen van onze nyverheid, wier vruchtbare bedryvigheid wy met genoeg bestatigen en die eene snellere vlugt neemt onder den weldoenden invloed der vrye mededinging.

» Een wetsontwerp tot voorwerp hebbende te dekretieren dat het tarief voortspruitende uit onze internationale overeenkomsten van algemeene toepassing is, en voor doel hebbende de hervormingen onzer douane-wetgeving nog verder uit te strekken, zal aan uw beraedslaging onderworpen worden.

» De spoedige en goedkoop vervoeren oefenen iederen dag een grooteren invloed uit op den voorspoed der volkeren. De vraagstukken die er aan verbonden zyn hebben altoos de bezorgdheid van myn gouvernement opgewekt. De laetste wetten tot toestemming van yzeren wegen gaen over met uitgevoerd te worden. Van de liniën welke gedekreteerd zyn geworden, zullen er verscheidene eerlang in exploitatie gesteld worden, en verschillende kontrakten, tot voorwerp hebbende ons spoorwegen-net nog te vergrooten, zullen aan de wetgeving onderworpen worden.

» Wyzigingen, die gunstiglyk onthaeld werden, zyn toegebracht geworden aan de tarieven der staetsyzerenwegen. Myn gouvernement houdt zich bezig met ze nog te verminderen, zich toeliggende om de finantiële vereischten over een te brengen met de belangen des koophandels en der nyverheid.

» De toestand der schatkist is overigens voldoende, ondanks de aanzienlyke vermeerdering van uitgaven, veroorzaekt door de noodzakelykheid om de jaerwedden der Staets-beambten, der magistratuur, des legers en der geestelykheid, in evenredigheid te brengen met den prys der voorwerpen noodzakelykheid tot het leven.

» Ten einde de persoonlyke bedryvigheid zich meer en meer te laten ontwikkelen, is het noodig onze wetten in overeenkomst te brengen met de voortgangen welke de onderinding heeft bekrachtigd. Een ontwerp tot herziening van het koophandels Wetboek, in dezen geest opgesteld, zal u onderworpen worden, en in afwachting dat het hebbe kunnen bekrachtigd worden, zullen er u voorstellen gedaan worden, tot voorschryving van nieuwe regelen voor de instelling der naamloze maetschappijen.

» De vryheid der leening op intrest, stilzwygend begrepen in de herziening van het Strafwetboek door de afschaffing der straffen tegen den woeker, zal voor goed bekrachtigd worden in een wetsontwerp dat u zal worden voorgesteld.

» Onze Grondwet, even als onze organieke wetten, overeenkomstig met onze overleveringen, hebben aan onze gemeenten eene groote vryheid van handelen verzekerd. Evenwel, zyn er reeds verschillende maatregelen genomen geworden om den gang der bestueryke zaken te vereenvoudigen en te bespoedigen; nieuwe voorstellen zullen u gedaan worden, dewelke, terwyl zy de magt der bestedige deputatiën van de provinciale raden uitbreiden, de uitoefening der toekentnissen van de gemeenten gemakkeliker en spoediger zullen maken.

» Zoohaest de Kamers de grondbeginselen zullen vastgesteld hebben welke de regterlyke inrigting moeten regelen, voornamentlyk in hetgeen betreft de samenstelling der assisenhoven, zal myn Gouvernement het werk voltrekken dat het onderoomen heeft in zake der herziening van het Wetboek van krimineele instructie.

» Een ontwerp van Landbouw-wetboek zal u insgelyk worden voorgesteld.

» Het is niet alleen in de stoffelyke orde dat wy den gelukkigen toestand des lands bestatigen.

» De nationale geest bezielt al de klassen der maetschappij en veropenbaert zich in gevoelens van patriotismus die

heerschen in den schoot der burgerwacht en van het leger.

» Overal is er een edele mededinging om by te dragen tot de verstandelyke en zedelyke ontwikkeling des lands.

» De belgische school heeft op den eersten rang geschitterd in de algemeene Tentoonstelling van Londen. Onze Tentoonstelling van Schoone-Kunsten, alwaar nogtans verschillende onze voornaemste meesters niet vertegenwoordigd waren, daer zy zich bezighielden met belangrijke muerschilderingen, heeft bewezen dat de jonge kunstenaars zich vermenigvuldigen. Het land mag verhoppen dat onze school, voorgaende met zich te volmaken meer en meer in de toekomst zal weerdig zyn van de roemryke overleveringen des verlede.

» Het openbaar onderwijs in al de trappen beantwoordt aan de wenschen der bevolking. Het volksonderwijs, dat onophoudend de bezorgheid der openbare overheden gaende houdt verspreidt zich dagelyks meer en meer. In vele plaetsen zyn de scholen onvoldoende voor het getal der kinderen dat zich aanbiedt. Die toestand van zaken noodzaekt gedurige geldopofferingen van wege de gemeenten, de provinciën en den Staet. Nieuwe kredieten zullen a gevraagd worden om by te dragen tot het bouwen en meubeleeren van scholen.

» De ontwerpen welke ik kom aen te duiden en die waerover ik u vroeger heb onderhouden, zullen voldoende zyn om uwe werken vruchtbaar te maken. Ik verhoop, Mynheeren, dat gy aen myn gouvernement de regtschapene en krachtadige medehulp zult verleenen welke aen het zelve noodig is ons gemeen doel te bereiken.

Het einde der koninglyke redevoering is met de kreten van *Leve de Koning!* bejegend geworden.

Die kreten werden herhaeld toen Z. M. de zaal verliet, onder het zelfde geleide als by de intrede.

Na het vertrek des Konings werd de zitting geheven en de volgende bepaeld op morgen.

De leden des senaets hebben zich naer hunne zaal begeven ten einde de magtsbrieven hunner nieuwe kollega's te onderzoeken en het bresel samen te stellen.

Er is stilstand in de hevige politiek van het kabinet. De troonrede kondigt inderdaed geen een der vryheidsmoordende ontwerpen aen, waermeë men ons sedert lang bedreigde; zy spreekt zoo min van de herziening der wet op de kerkhoven, als van die der wet op de kerkfabrieken; evenmin zegt zy iets van de aenvallende wetten waermeë de ministerieele pers sedert eenigen tyd geschermd heeft.

Zyn de plaeg-ontwerpen welke het *liberalismus* tegen de katholieke denkwyze koesterde, uit den program van het ministerie geschrapt? Zouden de mannen die aen het roer zyn eindelyk begrypen dat de verbitterend en kwaedaerdige politiek onmogelyk is, en dat men, in belang van het land, moet terugkeeren tot de overleveringen van gematigdheid, regtveerdigheid en vryheid in alles en voor allen?

Wy wenschen het vurig, zoowel in het belang van het algemeen als in 't belang van de vryheid zelve. De toestand, waerin Europa zich bevindt, legt groote terughouding op, en het zou eene onvergeeflyke fout zyn als men een nieuwe twist en tweedragt kwame brengen tusschen onze vaderlandslievende bevolking; als men daerdoor een politiek wilde opdringen hetwelk, door het land, met regt veroordeeld is.

De troonrede schynt eene kalme zitting, eene zitting van zaken te willen aenkondigen. Wy juichen vooraf verscheidene ontwerpen toe die er zyn in aengekondigd en die inderdaed den toestand des lands moeten verbeteren zoowel onder zedelyk als onder stoffelyk oogpunt.

Men had gezegd en dikwyls herhaeld dat de troonrede by den Senaet zou aendringen om, zonder uitstel, de kwestie der studie-beurzen af te handelen; daarvan is niets. De koninglyke uitspraak zwygt daer doodstil over. Zy is ook stom en doof op twee belangryke punten: over de kwestie van Antwerpen en over de laatste kiezingen. Het kabinet schynt zyn best te hebben gedaen om alle punten uit de troonrede te hebben verwyderd, welke tot hevige debatten anleiding zouden hebben kunnen geven.

Het kan niet anders, of de gedeputeerden van Antwerpen zullen, in de discussie van het adres, eene wyziging voorstellen, hetzy in den zelfden zin der beslissing van den gemeenteraad, hetzy om publieke uitlegging te vragen aen het kabinet over de reklamen van Antwerpen — reklamen, welke zoo wettig zyn en die het gouvernement niet met te veel omzigtigheid kan behandelen.

Zyn de voorstellen van den gemeenteraad van Antwerpen aennemelyk, en is het kabinet genegen daeraen regt te doen? Ziedaer wat men moet weten. Dit doet ons gelooven dat, in de discussie van het adres, de Antwerpsche deputatie het initiatief zal nemen van eene wyziging of van eene vraag tot uitlegging.

In de troonrede is dus de ministerieele politiek kalm, buitengewoon kalm; de wind waait nu van den kant der zaken, der nuttige hervormingen en der gematigdheid. Wel, zeer wel! Maar welke houding gaet de meerderheid der Kamer aennemen by het nazien der kiesregten? Bespaert ze al hare gramschap, al hare bliksems voor deze discussie? Gaet het ministerie zynemannen niet aenzetten om, met geweld, by die eerste schermutseling te werk te gaen?

Wy vreezen het; want sedert juny zyn wy doof geraesd door bedreigingen over de kiezing van Brugge, Dinant en zelfs Bastogne. Onze tegenparty kan zich niet aen de neerlaeg gewennen; ook, zoo dikwyls dat een hunner mannen in de kiezing valt, is men zeker te hooren schreeuwen: omkoopery, drukking van het kieskorps, en men ziet ze de weerde van de stemming betwisten.

De koning zegt in de laatste zinsnede van zyne redevoering dat de nu opgenoemde ontwerpen en die waerover hy de Kamer « vroeger heeft onderhouden, » voldoende zullen zyn om de parlementaire werkzaamheden « vruchtbaar » te maken. Men ziet het, de ministers durven op geene duidelyke wyze die vroeger aengekondigde ontwerpen aenwyzyn, welke in dezen zittid aen de beraedslaging der wetgeving zullen onderworpen worden. Dit is eene behendigheit waertegen het goed is op zyne hoede te zyn, ten einde alle verrassing voor te komen. Men moet zich dus niet te zeer haesten om de kalmte en de gematigdheid de ministerieele party te pryzen. Zouden de vryheidsdoedende maetregelen, waer van wy in het begin spraken, slechts voor het oogenblik verlaten zyn? Deze overweging ten slotte, heeft ons noodzakelyk toegeschenen om goed aen te toonen dat de zoetsappige tael van de troonrede ons slechts een zeer klein vertrouwen inboezemt.

De Oorlog is verklaerd.

De oorlog is verklaerd!

De Walen weigeren ons 't regt, dat de grondwet ons toekent.

Zy ontzeggen ons het gebruik onzer schoone moedertael.

Zy VERBIEDEN ons dezelve te spreken voor het geregt.

Hoort ge 't, Vlamingen, Nederlanders, het is u VERBODEN in uw eigen land uwe moedertael te spreken.

Voor den regerstoel wordt u verboden gebruik te maken van het *heiligste regt* der volken.

Hoort ge dit, Vlamingen?

Zult gy nog langer goetdink spelen, en u laten paeijen met beloften die niets meer zyn dan bedrog?

Bylt ge nog langer de Walen voor uws gelyken, voor uwe broeders aenzien?

Vlaemsch volk, men heeft u niet alleen schandig in 't aengezigt gespuwd; men heeft u buiten de wet gesteld, en u behandeld als neger-slaven, als parias.

Den 31 October stond een Antwerpenaer de Hr. Jacob Karsman, te Brussel voor de regtbank, wegens eene veronderstelde overtreding der wet op het uitgeven en verspreiden van geschriften. De Hr. Karsman wilde in zyne verdediging gebruik maken van zyne moedertael, de tael der vlaemsche provinciën. Dat was schoon, loffelyk en vaderlandsch van den Hr. Karsman.

Maer de Brusselsche regters dachten er anders over. De verdediging in 't vlaemsch werd niet aengenomen; zy werd zelfs VERBODEN.

De H. Karman hield hardnekkig aen zyn regt; hy wilde in zyne moedertael verdedigd worden. De waelsche regters verboden het hem, en, om het onregt met de schande te mengen, veroordeelden zy hem, zonder verdediging, tot dry maanden gevangenis.

Is dit genoeg Vlamingen? Is dit, genoeg onregt, genoeg schande, genoeg vernedering van wege uwe broeders de Walen?

En zult ge 't blyven verdragen?

De Walen *verbieden* u een nationaal volk te zyn. Zy verbieden u Vlamingen, Nederlanders te wezen.

Zy sluiten u buiten de Konstitutie buiten de wet. Zy vertrappen u onder hunne voeten.

Is dit nog niet genoeg?

Het geldt hier een principie van leven of dood.

De Walen zeggen: « Er zyn geene Vlamingen; er mogen geene Vlamingen zyn. En zoo er personen gevonden worden die beweeren Vlaming te mogen zyn, dan zullen wy het hun verbieden, al moesten wy de Konstitutie onder de voeten trappen. »

Wat zult ge doen? Zult ge u laten vertrappen? zult ge na meer dan 30 jaer streven sen werkens, u met al uwe regten laten verpletteren onder de verachting der Walen?

Neen, ge zult het hoofd opsteken en durven zeggen: Belgen met ons regten, maer zonder regten, geene *Belgen!* B. C

Mynheer Rogier en het vaderland.

Men weet dat de liberalen van Doornyk alle middelen in 't werk stelden om aen M. Rogier het erfdeel van M. Dupret te verzekeren. De burgemeester van Doornyk, baron de Rasse, ging zelfs zoo verre te durven zeggen dat van den uitslag

dier kiezing de toekomst van 't arrondissement en misschien de toekomst van het land aefhing.

Zou inderdaed het staatsbootje niet kunnen voortvaren zonder M. Rogier?... Heeft het misschien reeds gewaggeld sedert de kiezingen van juny, wanneer men hem de deur sloot te Antwerpen en hem te Dinant van kant stelde?....

'T is spytig in alle geval. M. Rogier zal trouwens niet eeuwig aen het roer kunnen blyven, en wien dan met de leiding gelast?....

Noodlottige tyden staen ons vaderland te wachten, den dag dat M. Rogier aen 't roeien zal moeten vaerwel zeggen.

Men leest in het weekblad *la Paix* :

De diplomatische agenten van den ezaer hebben bevel ontvangen, voortaan met kracht aen te dringen op het beteugelen der aenvallen, waer van de russische politiek het voorwerp is in de dagbladpers. *Poogingen in dezen zin zyn dezer dagen aengewend by onzen minister van buitenlandsche zaken, en men mag zich aen eene aenstaende toepassing de Faider wet verwachten.* Wy trachten naer de eer om tot voordeeld te mogen dienen. »

Vershillige tydingen.

Men schryft uit Doornik 10 November :

Men meldt dat er eergisteren eene spoorweg ramp is voorgevallen. De koopwaren-trein der lyn van Jurbise bevond zich ten half vyf ure 's morgens in de statie van Havannes, toen een tweede koopwaren-trein op dezelfde lyn aankwam en met geweld op de laatste waggons van den eerste reed. De machinist van den tweeden trein werd in de verte geslingerd, maar de stoker, die juist het vuur aanstookte, werd tegen het forneis geworpen waer hy gelyktydig verbrand en verpletterd werd.

De koolwaggon werd opgeligt door het eerste rytuig dat er was ondergeslagen en denzelve aldus deed blyven regtstaen; het is tusschen den alzo geplaatsten koolwaggon en de lokomotief dat de vuurstoker lag.

Eenige waggons werden door den schok de eene op den andere geworpen, verbryzeld en van de baen geslagen. Al de koopwaren die er zich in bevonden werden vernield of beschadigd. De overheid, die aenstonds onderrigt werd, kwam spoedig ter plaets. Men begon de baen te ontruimen, en slechts ten 3 ure na middag geraekte men aen de verkalkte beenderen van den ongelukkigen stoker.

De machinist, die wed. vanaer is en zonder kinderen, heeft eenige kneuzingen bekomen zonder gevaer. Hy is naer het hospitaal van Doornik gebracht. De stoker is een jongeling van 18 jaren van de gemeente Leyde. De stoffelyke schade, zegt men, wordt op omtrent 40,000 fr. geschat.

— Men schryft uit Namen, 8 November :

In den nacht van 28 en 26 October is er te Forville, eene grafschennis gepleegd. Kwaeddoenders hebben op het kerkhof een lyk ontgraven, hetwelk eerst den 26 derzelfde maand begraven was. Zy hebben de doodkist verbryzeld en doorzocht, het scheel van al zyne versiersels beroofd, en de kleederen van het lyk gestolen. De daders van dit misdryf zyn ongekend.

— Men schryft uit Lier :

Eene schrikkelike moord heeft Zondag morgend, omtrent elf ure, in de omstreken onzer stad, op eenen landweg ten gehuchte Spekkestrat, plaets gehad. Een dronke kerel, met name Joannes Josephus Dupont, geboortig van Heyst-op-den-Berg en laetst gewoond hebbende te Boisschot, heeft de genaemde Anna-Maria-Coletta Bellens, huisvrouw van den handwerker Joseph Hellemaes, met een mes laffelyk vermoord, zonder er eenige redenen bestonden om tot zulk een ysselyk schelmstuk over te gaen. De ongelukkige vrouw is korts nadien op den weg bevonden in het bloed badende zonder nog eenige teekens van leven te geven.

De plaetselyke politie en de gendarmen spoedig onderrigt zynde, hebben zich naer alle rigtingen gewend om den dader te vinden. Die schrikkelike tyding had zich vroegtydig in de omliggende dorpen verspreid, en het is eenige moedige jongelingen van Koningshoyekt gelukt den schurk aen te houden en hem in handen der politie over te leveren en naer Lier over te brengen.

Onmiddelyk na deze eerste moord heeft hy op den steenweg van Berlaer een meisje van 16 à 17 jaren de genaemde Philomena Thys, aengerand en met eenen kasseisten haer hoofd om zoo te zeggen verbryzeld, dat haer leven in gevaer is.

Welke inzichten dien misdadiger beziel hebben zyn onbekend; eenige hielden hem voor zinneloos; het parket van Mechelen met den Luitenant der gendarmerie, zyn denzelfden avond in onze stad aengekomen en hebben zich onmiddelyk ter plaets begeven; na dry dagen ondervraging in onze stad, zyn de zaken zoo ver gevorderd dat den booswicht in volle bekentenis is.

Die moord heeft eenen grooten indruk in onze stad verwekt, te meer daer er noch diefte gepleegd is noch andere oorzaef bekend zyn. De moordenaar is naer Mechelen overgevoerd; hy is slechts 27 jaren oud en was sedert de maend September deserateur van het 11^e regiment in garnizoen te St-Nicolaes.

— Men schryft uit Londen, 9 November :

Een schrikkelik schelmstuk is te Londen bedreven, op een uer wanneer geheel de bevolking te been is en wanneer het, om zoo te zeggen, aen eenen pligtige onmogelyk is te ontsnappen.

Zaterdag avond, tusschen acht en 9 ure, werd er aen eene statie van den yzeren weg een huerrytuig genomen door eenen persoon vergezeld van eene nog jonge vrouw en van twee kinderen, twee kleine meisjes van rond de zeven en de vier jaren oud. Het rytuig moest Londen byna in gansch zyne lengte doorryden. Op eenigen afstand deed de reiziger den koetsier stilhouden en deed hem een glas bier halen, welk door de personen die in het rytuig zaten uitgedronken werd. Daarna reed de koetsier voort.

Een weinig verder werd hy nogmaels door den reiziger stilgehouden; deze stapte af, betaelde de koers, zeggende dat hy in de buert eene samenkomst had, er by voegende dat hy zyne vrouw en zyne kinderen naer de vroeger aengeduide plaets zou voortvoeren. De koetsier reed weder voort.

Op de aengeduide plaats gekomen, opende hy de portel en wilde de vrouw en de twee kinderen doen uitstappen. Tot zynen grooten schrik zag hy dat er nog slechts dry lyken in het rytuig lagen; de ongelukkigen waren door berlynsch blauwzuur vergiftigd geworden. Hunne kleederen even als die van den persoon welke hen vergiftigd had, duiden eenen zeer treffelyken stand aan. De politie heeft onmiddelyk opzoekingen gedaen; doch, tot heden avond, zyn zy onvruchtbaer gebleven, en de slagtoffers zyn nog niet erkend geworden.

Regtbanken.

ASSISENHOF VAN BRABAND. — KINDERMOORD.

Vrydag, 6 november, is voor het assisenhof van Brabant de zaak opgeroepen van Maria-Catharina Lauwers, oud 28 jaren, geboren te Ever, dienstmeid te Brussel, beschuldigd van met voorbedachten rade haar kind vermoord te hebben.

De beschuldigings-akte bevat het volgende:
De 28 July laetsleden ontdekte vrouw Spellekens, in een boschje op het grondgebied van Schaerbeek, het naekte lykje van een kind van het mannelyk geslacht; het kind was een a twee jaren oud.

Byna op hetzelfde oogenblik kwam het meisjes Lauwers op het politie-bureau verklaren dat dit kind het hare was. Zy vertelde dat, tot de uiterste ellende gebragt en niemand vindende die zich met het kind wilde belasten, zy besloten had het te dooden. Zy knoopte het eenen zakdoek voor den mond om het te versmachten, en legde het met het aenzigt ter aerde om te beletten dat men zyne noodkreeten zou hooren. Na h t eenigen tyd in dien toestand gelaten te hebben en, ziende dat het bleef leven, droeg zy het naar het boschje, ontblootte het van zyne kleedertjes, legde het vervolgens ten gronde en overdekte het met kruidgewassen; zy liet het aldus zoo lang liggen tot het van koude gestorven was.

De beschuldigde herhaelde hare bekentenissen voor den instruktie-regter; maer de wets-doktoor heeft verschillende kneuzingen op het lykje bevonden welke, tydens het leven van het kind, waren toegebragt en waervan de meesten het gevolg konden zyn van eene drukking op een harten, steenachtigen grond. Uit de lykschouwing is overigens ook gebleken dat het slagtoffer door versmaching is gestorven.

De beschuldigde heeft een slecht voorgaende: in 1837 werd zy voor diefsal tot dry maanden gevangzitting verwezen.

Door den president ondervraagd, bekent de ongelukkige hare misdaed. Zy beweert dat het gedacht daertoe op eenmael by haer is opgekomen, dat zy door ellende en wanhoop niet meer wist wat zy deed en, na vrouw Jacobs, hare tante en de voedster van het kind, vruchteloos gesmeekt te hebben het nog wat te houden, ofschoon zy geen geld meer had om haer daervoor te betalen, heeft zy het misdryf uitgevoerd.

De vrouw Jacobs verklaert dat zy geene bedreiging heeft moeten gebruiken om de beschuldigde te verpligten zich met haer naar het bureau van politie te begeven, waerheen de betigte zich ongedwongen begaf, na de getuige verzocht te hebben haer te vergezellen, hetgeen geschiedde.

Na de pleidooijen welke een pynlyken indruk hebben veroorzaekt, is de jury in de zael der beraedslagen getreden en in de verhoorzael teruggekeerd met een verdikt waerby de betigte schuldig wordt verklaert zonder verzwarende omstandigheden.

De beschuldigde is verwezen tot eeuwigdurenden dwangarbeid en de te pronkstelling.

By de uitspraak van het vonnis had de betigte eenen pater-noster gevat en stortte overvloedige tranen.

ITALIE.

Het poeijerfabriek van Lucca is in de lucht gesprongen. Al de personen, welke in dezelve werkten zyn by die ramp omgekomen; hun getal is nog niet gekend. Van het gebouw is niets zelfs puinhoop overgebleven.

De koning van Beijeren heeft aen Zyne Heiligheid een prachtig geschilderd kerkvenster te geschenke gegeven, geschat op 500,000 fr., en verbeeldende de afkondiging van het geloofstuk der Onbevleete Ontvangenis. Dit meestergeroecht is eerst ten toon gesteld geweest te Munchen, en de opbrengst dier tentoonstelling is voor de voeten van den Paus nedergelegd geworden als offergift voor St-Pieters-penning.

BURGERLYKE STAND DER STAD ST-TRUIDEN.

Aengiften van 7 November tot den 14 November 1863.

GEBORTENS.

Mannelyk 6. — Vrouwelyk 1.

HUWELYKEN.

Mathys, Henricus-Joseph met Sikevie, Maria-Agnes.
Sproelants, Alphons.-Petrus-Hub. met Stas, Maria-Celenia.

OVERLYDENS.

De Corswarem, Guilielmina, oud 62 jaren, ongehuwd.
Aldenderph, Maria-Christina, echtg. van Henricus Gysens.
Petit, Guilielmus-Lucianus, echtg. van Maria-Helena Stipelmans.

Brugmans, Martinus, wed. van Joanna Vanderryt.
3 kinderen onder de 10 jaren.

PRYZEN DER GRANEN.

SINT-TRUIDEN. — 11 November.

Tarwe, de honderd kilos, fr. 23-30. Koren, 16-27. Gerst 20-47 Haver, 14-30.

HASSELT. — 10 November.

Tarwe, de 21 kilos, fr. 5-30. Koren, 19 kilos 3-30. Gerst, 15 kilos 3-70. Haver, 15 kilos 2-20.

FONDERIE DE FER.

Avis.

MADAME Ve DELHAUTE-TURLOT

porte à la connaissance du public qu'elle demeure actuellement rue du Ruisseau, n° 435, près la rue de Tirlemont, à Saint-Trond, qu'elle se charge de fondre toutes pièces d'après modèles, et qu'elle a toujours en son magasin les articles suivants :

Chaudières, marmites, bacs à charbon, pot d'étuves, poids poinçonnés, barres de fourneaux boîtes de chariots, poteries émaillées et étamées etc., etc., le tout à des prix très-modérés.

Elle se recommande.

NB. Pour éviter toute méprise ou erreur, elle prie ses clients de s'adresser à Madame veuve Delhaute-Turlot.

YZERGIETERY.

Berigt.

MEJUFVROUW W^e DELHAUTE-TURLOT

maekt bekend dat zy thans woonachtig is op de Beekstræt, n° 435, kort by den Thienschen steenweg, te Sint-Truiden, dat zy zich gelast met het gieten van allerhande soorten van stukken volgens modeel en dat altyd in haer magazyn te vinden zyn de volgende artikels :

Ketels, marmitten, koolbakken, stoofpotten, forneisbarren, wagenbussen, alle soorten van overlakt en overtint keukengerief, enz., enz., alles aen zeer gematigde pryzen.

Zy beveelt zich in eenieders gunst.

NB. Om alle misgreep of verdoling voor te komen, verzoekt zy hare kalanten zich te adresseren aen Mejufvrouw wed. Delhaute-Turlot.

Geene koude voeten meer!

TE BEKOMEN

BY P. ENTBROEKS,

MEESTER SCHOEN- EN LEERZENMAKER,

267, STAPELSTRAET, 267.

VILTEN PANTOFFELS

MET LEEREN ZOLEN,

AMERIKAENSCH EVERSCHOENEN (GALOCHE)

eerste kwaliteit

aen pryzen buiten alle konkurrentie.

MEN VRAEKT

EENEN LEERJONGEN

voor de drukkerij van dit blad.

Chez J. MEYERS, Éditeur,
rue de la Cathédrale, 42, à Liège :

Magasin de Musique

JOIGNANT SES MAGASINS DE

LIBRAIRIE CLASSIQUE et de FOURNITURES de BUREAU.

Imprimerie et Lithographie.

PARTITIONS EN LOCATION.

Abonnement au *Guide Musicale*.

DAGELYKS TE BEKOMEN

BY

J. HOEBANX-BOONEN,

117, BRUSTHEMSTRAET, 117,

Versch Verkensvleesch.

Zyn winkel is ook voortdurend voorzien van eene hoeveelheid allersmakelykste

DROOG SPEK

aen zeer gematigde pryzen.

En vente chez A. SCHOOF, Marché-aux-Poissons :

Écorce de Panama

POUR LAVER A NEUF

LES ÉTOFFES DE LAINE ET DE SOIE

à des prix très-modérés.

ASSORTIMENT COMPLET

DE LAMPES AMÉRICAINES

ET A MODÉRATEUR.

MAGAZYN

van

Yzer, Zink en Lood.

By Schevenels-Vanwest,

62, Steenstraet, 62,

zyn te bekomen allerhande soorten van ligt en zwaer yzer voor smeden en landbouwers, yzeren assen, zweedsche yzeren schuppen, yzer in platen en in barren, alle soorten van nagels, ketingen, sloten, schroeven, zichten, zeissens, yzeren draed, forneizen en ketels; verder alle keukengeriefen al de gereedschappen voor hoefsmeden, sloten, stoofmakers, timmerlieden, schrynwerkers, rademakers, enz., enz., en eene menigte voorwerpen met den artikel in betrekking staende. Alles aen eenen prys buiten alle konkurrentie.

Vient de paraître chez les imprimeurs J. et H. Vanderschelden, à Gand

ET EN VENTE AU BUREAU DE CE JOURNAL :

RÉCIT DE LA PERSÉCUTION

ENDURÉE PAR LES

SÉMINARISTES

DU DIOGÈSE DE GAND

EN 1815 ET 1814, A WEZEL, A PARIS, ETC.

PRÉCÉDÉ

Coup-d'œil sur l'Histoire de l'Église

DANS SES RAPPORTS AVEC CE DIOCÈSE DE 1800 A 1814,

par J. VANDER MOERE, prêtre de la Compagnie de Jésus,

Auteur de la Vie de Sainte Térèse dans les Acta Sanctorum des Bollandistes.

(Ouvrage traduit du flamand et considérablement augmenté.)

Galerie de la Place-Verte, à Liège.

PRIX RÉELS

DE
FABRIQUE.

GROS,
DEMI-GROS,
DETAIL.

AU SAINT-AUGUSTIN.

Maison THIÉRY, frères, et DAGNEAUX.

Vente aux mêmes prix que nos fabriques belges, françaises et anglaises.

CHOIX IMMENSE DE HAUTES NOUVEAUTÉS POUR HOMMES ET POUR DAMES.

Étoffes de tous genres et des meilleurs goûts pour Costumes, Gilets riches et ordinaires; Soieries de Lyon noirs et couleurs, Alpagas, Toiles, Tapis, Cols-Cravates, Écharpes, Cache-Nez, Foulards, etc.

Rayon spécial pour la vente des Étoffes pour Robes & Flanelles de toutes couleurs.

Dépôt de Mérinos de France des six premières fabriques de Reims; Mérinos de toutes couleurs et qualités, largeur de 11/4 pour deuil complet.

CONFECTIONS POUR DAMES.

Variété infinie de modèles les plus riches de la saison, achetés dans les plus importantes Maisons de Paris et reproduits exactement par les deux premières tailleuses de l'Établissement.

ON DONNE GRATIS LES PATRONS A TOUTES LES PERSONNES QUI ACHETERONT L'ÉTOFFE DANS NOS MAGASINS.

VENDRE BEAUCOUP ET A BON MARCHÉ,
Tel est le moyen que la Maison de Saint-Augustin a toujours eu.

A Messieurs les Curés.
CONCURRENCE IMPOSSIBLE.

MANUFACTURE
d'ornements d'église
EN TOUT GENRE

de J.-A.-H. LEYNEN, Libraire,
A KLEINE-BROGEL, (Limbourg belge.)

Les grands avantages dont je jouis par la plupart des autres fabricants; étant établi à la campagne où je fais confectionner tout à prix réduit; et tirant directement, à des conditions favorables, toutes mes étoffes de Lyon, Paris, etc, me fournissent les moyens de vendre à des prix inférieurs à tous ceux qui ont été établis jusqu'à présent.

Une chasuble (toutes les couleurs en usage) avec les accessoires, fond damassé soie et coton, belle croix brochée or nuée, galon système et à crête, glacé belle qualité, forme et confection excellentes coûte 45 à 50 fr. Franco en Hollande 50 à 55 fr.

Les mêmes, avec croix brochée argent ou soie, même galon argent ou soie, même prix. Chasubles de moindre qualité depuis 30 fr. Chasuble en moiré, or ou argent invariables, unies ou avec croix différente, galon or ou argent, ou en autres étoffes or et argent faux, mi-fin de 60 à 250 fr. Chasubles brodées depuis 200 à 1,200 fr. et plus.

Drapeaux, bannières, chappes, dalmatique, étoles, huméraux, robes et manteaux de vierge, intérieur de tabernacle, baldaquins, stations, médaillons peints et brodés, le tout à des prix proportionnés. Restauration.

Je confectionne une chasuble, vieille pour 5 francs.

Habitué de traiter complètement en confiance avec mes respectables clients, je leur laisse la liberté de tenir à ma disposition moyennant avis, les livraisons qui ne seront pas conformes à leurs commandes, et qui ne surpasseront leur attente. Facilité de paiement.

J.-A.-H. LEYNEN.

Verzekerings-Maatschappij

LLOYD BELGE

TE ANTWERPEN.

Maatschappelyk kapitaal 4 MILLIOEN franken.

De Maatschappij verzekert tegen brand, door vuer of onweder ontstaende, alle roerende of onroerende eigendommen, mits eene vooruitbetaelde, vaste en onveranderlyke premie.

Deze premien zyn zoo laag mogelyk gesteld als de ondervinding zulks loofaet, om den verzekerde eene solide waerborg aen te bieden.

De regeling der brandschade wordt op het spoedigste bewerkstelligt.

Hoofdagent der Maatschappij te St-Truiden: ALFONS ROSELLE, klerk by den heer notaris Belgour.

Vertrekuren van den Yzerenweg.

Van St-TRUIDEN naer BRUSSEL, LUIK, ANTWERPEN en GENT:

8 ure 15 minuten 's morgens.
1 uer 18 " na midd. (Exp.)
6 ure 44 " 's avonds.

Van St-TRUIDEN naer HASSELT, MAESTRICHT en AKEN:

9 ure 34 minuten 's morgens.
3 ure 46 " na midd. (Vit.)
8 ure 00 " 's avonds.

Postwagendienst.

Van Sint-Truiden naer Tongeren: 's morgens om 10 ure en na middag om 4 ure.

Van Sint-Truiden naer Thienen: 's woensdags en 's zaterdags om ure na middag.

St-Truiden.—Boekd. A. Schoofs, Vischmerkt.